

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 3. vinotoka 1873.

List 40.

Povisjanje Cerkve.

Zaničevani od sveta so bili prvi kristjani, ali dospeli so do naj viši časti. Kakor zaničljivo so jih obrekovali, so bili vendar prečudno opravičeni, tako da je David od njih prerokoval: „Prav visoko so bili česteni tvoji prijatli, o Bog, njih moč je bila zelo potejena.“ (Ps. 138.) Te besede po svojem prvem predpodobnem pomenu veljajo judom, ktere je bil Bog visoko počastil z oprostjenjem iz babilonske sužnosti, ker po razdjanji Babilona so jih Perzijani spoznali za Božje ljudstvo in visoko čislali. Prav za prav pa veliko bolj veljajo te besede kristjanom, kteri so bili kakor pravo izvoljeno ljudstvo izpeljani od Boga iz sužnosti prvih preganjanj, ter so tudi pri ljudéh dosegli zasluženost veljavo.

V sv. pismu tako visoko slavljena Judita je bila le slaba predpoda svitlosti katoliške Cerkve. Od Judite pravi sv. pismo: Dal ji je Bog bliš, da se je v neprimerljivi lepoti vsim očém prikazala. (Judit. 10.) Z veliko večí, ker duhovno lepoto je pozneje ozaljšal Bog svojo Cerkev, da se je z neprimerljivim kinčem prikazala tudi očém sovražnikov. Zato tudi cerkveni očetje ne morejo prenehati veličastva sv. Cerkve slaviti, n. pr. sv. Peter Damijan: „Od Cerkve govorimo, akoravno je naš jezik k temu nezmožen; kaj je večega na zemlji, kaj častitljivšega v nebesih kakor ona? Ona je tista, ki je postavljena v slavo časov, kraljestvo Božje na zemlji, ktero obdaja množica nebeških legijonov.“ In sv. Avguštin pravi: „Ali ne vidiš, da so kralji, ki so kristjane preganjali, zdaj sami kristjani? Ali ne vidiš, da jo tisti branijo, ki so bili popred njeni sovražniki? Dobro mi je, smé zaklicati tudi Cerkev s kraljevim pesnikom, „dobro mi je, da si me ponižal“. (Ps. 118.) Zakaj tisto, kar je bilo popred sramota, je zdaj naj večí slava. Naj zaničljivši beseda je bila nekda beseda: „kristjan“; ali glej, naj večé častno ime je postala ta beseda. Ječe mučencev so bile nekda naj grozovitnejši jame, v kterih so prebivale kače in druga laznina, pa te sramotne ječe so se spremenile v prelepe cerkve. Iz tezavnic, na kterih so bili kristjani mučeni, so naredili altarje, na kterih se brezmadežno Jagnje Bogu daruje. Železne verige, v kterih so kristjani medleli, se hranijo za lepotičje po cerkvah. Morivne pšice so postale svetinje. Mučeniške orodja se hranijo kot častitljiv cerkveni zaklad, in se visoko cenijo. Zlato in srebro mora zdaj zaljšati železo, v ktero so bili popred kristjani vklenjeni. Tako so bili tisti povzdignjeni, ki so bili zavoljo Boga ponižani.

Ravno ta skrivnost je bila nam najpred razodeta nad našim Bogom in Zveličarjem. S svojimi nauki, s čudeži in premilostnimi govori si je bil pridobil veliko

česenje. Toda sovražniki ga niso mogli terpeti češnega, zato so na vso moč dihteli, da bi ga naj globokješe ponižali. Po velikem péhanji so dosegli, da je bil obsojen k najsrmatniši smerti na križu. Oropali so ga oblačil, telo mu grozovitno razmesarili, da je bila rana pri rani. Še ni dosti; tudi v sredi med zaverženima morivcema mora viseti, kakor bi bil on naj hujši izmed njih, in še na križu ga zasramujejo. Zato toži Zveličar sam od sebe: „Červ sem in ne človek, glasna sramota in zaničevanje ljudstva“. (Ps. 21.) Enako toži pri preroku Izaiju (pogl. 53), kjer samega sebe imenuje gobo-vega, od ljudi pohojenega, izveržek človeštva. Ob čast je bil res. Pa kmalo je tudi prišlo spremenjenje tega velikega zaničevanja v veliko veličastvo. Rane njegovega telesa so bile spremenjene po svitlosti večne slave pri njegovem vstajenji. Povikšana čez sovražnike je glava, ktero je bil pripognil, da si je pustil djati na njo krono zaničevanja. Kolena, ki so se pogosto šibile, ko je nesel križ, so se povzdignile, in pred njimi mora kolena pripogovati vesoljni svet, svetniki v nebesih in verni na zemlji prostovoljno, brezbožni po sili. Sramotno slečeno in onečasteno telo je zdaj obdano z oblačilom slave. Križ, kterege je nesel in ki je bil naj večí sramota, je postal znamenje naj večí časti za vesoljni svet; se poljubljuje in časti se, in srečnega se šteje, kdor ga ima naj manjši del. Sveti se po cerkvah, po hišah in na očitnih krajih kot naj večí častno znamenje. Kamni, pota, grob, z eno besedo, česar se je na zadnjem potu terpljenja dotaknil, vse se visoko časti. Obrekovan in poniževan je bil Kristus, ali ravno v tem je našel svoje poveličanje.

Tudi prvo cerkev so obrekovali in zaničevali. Kaj nam je toraj pričakovati od katoliške Cerkve v sedanjem času? Ravno to, kar se je v prvih in naslednjih stoletjih kazalo. Vedno se je kazala truma obrekovavcev, ki so Cerkvi pritikalí reči, nad kterimi je bila čisto nedolžna. S tem so jo hotli ponižati in smešno delati. Pa ravno te obrekovanja so resnici zbudile veliko prijatlov, in navdušile jih; solčna luč je prihajala vedno svetlejši, oblaki laži so se zgubili, in lepše se je lesketala Cerkev, kakor kdaj popred.

Ravno s tem, s čemur so jo hotli sovražniki ponižati, ravno s tem je Cerkev svojo svitlost zadobila in povikšala. In dandanašnji? Ravno tista skrivnost velja, kakor v vsih stoletjih. Dokler se nejevernih, pregrešnih, od satana podpihovenih ljudi ne manjka, tako dolgo terpi tudi Cerkev zaničevanje in preklinjevanje. Ni se tedaj čuditi, ako komunisti, prekucuhi, razuzdanci, lakomniki, ošabneži, ki se v množici nahajajo, vsi v zaničevanje Cerkve jezike brusijo, časnike polne laži razširjajo, in svoje obrekovanja za omiko in napredek razglajajo. Ni čuda, ako vsi napadajo edino ne-

vesto Kristusovo, ker ona sama noče poznati osebne veljave, ker laži od sebe odvrta, pregrehe prevzetnosti, lakomnosti in nečistosti pogubuje. Kaj pa je sad? Cerkev se nikoli ne pokaže več, kakor kadar so njeni otroci v ponižnosti, v zatajevanji in saničevanju. Tukaj se vera toliko svetlejša leskeče, kolikor bolj jo hoče nejevera zatemniti. Tu se sveti ljubezen v svoji pravi luči, kolikor črnejši je sovraštvo nji nasproti. Tu je dan toliko svetlejši, kolikor tamnejši je bila noč nejevere in brezbožnosti, za katero je prišel ali zraven ktere je svetil. Kolikor več obrekovanje, toliko svetlejši opravičenje zoper obrekovanje po spoznani laži. Onečastena in slavna, to je vedno prilika, ki se je v Cerkvi tolikokrat skazala. (Baltim. Volksztg.)

Poplačano zaupanje.

Z Ogerskega se piše naslednja spodbudna prigodba: Pred kakimi 10 mesci je bil 73letin starček, za ktereга dušno zveličanje je domačine prav zlo skerbalo; že nekatere kratki je bil priporočan v molitev „Naše ljube Gospé presv. Serca“. Med tem časom je večkrat zbolel, in je bil v nóči od 22. do 23. malega serpana viditi že smerti blizo.

Skerb in britkost njegovih ljudi je bila nedopovedljiva, ker je bil, čeravno sicer vsega spoštovanja vreden, vendar popolnoma odvajen prejemati ss. zakramente, in se je zdelo, da se mu v tej zadevi nikakor ne more blizo priti. Dokaz temu je, da je še svojo serčno ljubljeno ženo po malem opominu na sv. spoved zavrnil z besedami: „S tem me pa le pri miru pusti!“ Tedaj si nihče ni upal opomniti nevarnosti bolnika, ki je sicer z veliko potepuštvostjo in skor brez pritožbe terpel najsilnije bolečine. Še vedno si je sam obetal, da se mu bode zboljšalo, čeravno se je vidoma smerti bližal. V tej hudi sili, kaj je storiti? S ponovljenim zaupanjem so molili k presvetemu Sercu Jezusovemu in k sladkemu Sercu Marijnemu. Več kot 20 lét je bil brez svoje vednosti že zapisan v bratovščino Serca Marijnega, in se je „Spomni se“ vsak dan zanj molilo. Nekako pred enim letom so ga tudi v molitevno družbo „Naše ljube Gospé presvetega Serca“ zapisati dali, in zdihljive: „Naša ljuba Gospa presvetega Serca“ — so veliko tisučkrat že zanj izgovorili. Pa kakor se je zdelo, bi imelo njegovo spreobrnjenje biti le sad zaupljive, stanovitne molitve. Kolikor bolj je nevarnost rastla, toliko bolj goreče so molili, in opravljane devetdnevnice in mnogotere pobožnosti veliko dobrih duš so se brez števila množile. Vse je vodil le en nagib: „Ta duša se mora rešiti! Pri Bogu ni nič nemogoče!“ Predraga kri Jezusova in mogočna priprošnja Marijna nad to dušo ne bode zgubljena!

V praznik sv. Filomene (11. velikega serpana), v ktere in veliko družih sv. pomočnikov varstvo so bolnika že dolgo priporočali, poskusi ena njegovih hčer ga opomniti nevarnosti, v kteri se znajde. Trikrat stópi k njegovi postelji, ko ji glas zastane od notranje bolečine, in je ljubljene oče iz ust svoje dobre hčere imel zaslišati napoved bližnje smerti! Spet se oserči, ker ta duša ji je bila predraga, da bi zanjo vsega ne poskusila. Z nepopisljivo britkostnim čutilom in spet z zaupanjem oserčena dobra apostolska hči prime bolnika za roko in jo poljubi; — to je zdaj kaj družega kot sicer pomenilo, in to se je tudi bolniku zazdevalo. Tedaj pred-nj podobico položi rekoč: „To je Kraljica angelov!“ — „Ljubi oče, veliko tisuč jih móli za vas“ — in ko ga rahlo po obrazu pogladi, pravi nadalje: „Zdravnik spoznava nevarnost“ — glas ji hoče odpovedati — svetinjico mu pod glavo derži — bolnik jo pogleda, re-

koč: „Kaj hočeš? govóri!“ S terdnim zaupanjem v moč predrage kervi Jezusove in priprošnje Marijne pravi tedaj: „Ljubi oče! vselej ste se tako dobro pripravljali, kadar ste se kam na pot podali, in zdaj — ali bi se ne hotli tudi na imenitno pot v večnost pripraviti, ko zdravnik nevarnost čuti? Ali bi se ne hotli spraviti s ljubim Bogom? — O ljubi Bog je tako neizrečeno dober; vse odpusti! — Ali bi se ne hotli spovedati? — O ljubi oče, le poskusite, vse se bo lahko opravilo!“ — Vdan kakor jagnje serčno ginjen odgovori: „Jaz hočem, kar Bog hoče! Hočem se spraviti — hočem sprejeti sv. Obhajilo!“ —

Zdaj urno pošljejo po mašnika, pred katerim je od vsega življenja spoved opravil; po opravljeni spovedi pa mu je rekel: „Zdaj se tako lahnega čutim, kot metulj!“ Na to se je tudi prec vse za previdenje pripravilo. Pri tem je spomina vredno, da v tisti fari že 15 lét ni bilo nobenega očitnega previda, da bi se bilo nebo nosilo. Ko mašnik z najsvetejšim Zakramentom (nad katerim se je že toliko časa vpervič spet nebo nosilo) iz cerkve pride, je ravno neka procesija tje došla, izmed ktere so zastavnike seboj vzeli, da so z banderi šli pred Najsvetejšim. Gospodje z belimi rokavicami so sveče nesli, in ko memo kosarne gredó, se pridružijo štirje vojaki z orožjem v rokah, in za njimi še veliko pobožnih pospremi Sv. Rešnje Telo. Kakor ne pričakovano, toliko bolj še tolažljivo je bilo to očitno spoznanje sv. vere za celo družino, ktera je v tem spoznala nekako pravno djanje, ki se je Jezusu pred durmi človeških serc tako dolgo čakajočemu v najsvetejšem Zakramentu s tem skazalo. To je bilo okoli petih popoldne. — Noč za tem srečnim dnevom je bila prav mirna za bolnika, da je tako dobro spal, kot dolgo časa že ne tako, desiravno še velike telesne bolečine terpi. (Monat-Rosen 16. kim. t. l.) P.

Stan katoličanstva na Angleškem.

Če je kaki mladiki katoliške Cerkve visok poklic prihranjen za prihodnost, je gotovo angleški. Neizmerno razširjenje angleške moči, ktera po naj novejši statistiki obsega 198.963.996 ljudi, tedaj skoraj šestino vsega človeškega rodú, znana djavnost in spretnost, ki odlikuje angleški narod, živa in ob enem premodra gorečnost katoliških Angležev za svojo vero, vedno več nagljenost protestantskih Angležev do katoliške Cerkve, — vse to nam daje upanje, da Cerkev bo na Angleškem obhajala slavno zmago, ako bi morebiti kje drugod morala obžalovati britko zgubo. Ravno to pa, da se bistroumni angleški narod povrača k studencu resnice, mora silno sramotiti tiste, ki se hočejo umne šteti, pa resnico zatirajo. Kakošen pa je stan katoliške Cerkve na Angleškem, kaže letošnji katol. angleški imenik. (The Catholic Directory, Ecclesiastical Register and Almanac for the Year of the Lord 1873. London.) Angleški Direktorium je obširniši in ročniši, kakor so navadni duhovski imeniki; obsega namreč razun pratike itd. polno zgodovinskih, statističkih in družih naznanil, ki zadevajo kat. Cerkev sploh.

Mikavno je, kar poroča letos o napredku keršanstva na Angleškem. S Tomažem Waterson-nom, Linkolnskim škofom, kteri je 27. kimovca 1584 v ječi umrl, je ugasnila stara hierarhija (duhovska vlada). Od l. 1598 do 1621 so bili angleški katoličani pod velikim duhovnom; 23. sušca 1621 je imenoval papež Gregor XV apostolskega vikarja; l. 1687 je bilo Angleško v dve, in že naslednje leto 1688 od Inocencija XI v štiri narodnije (vikarije) razdeljeno (London, Midland, Northern in Western.) Te razmere so terpele do

30. mal. serpana 1840; takrat je papež Gregor XVI odmeril 8 vikarij; 29. kim. 1850 pa so papež Pij IX deželi zopet dali redno hierarhijo z ustanovljenjem Westminsterke nadškofije z 12 podškofijami. Beverley, Birminham, Clifton, Hexham in New-Castle, Liverpool, Newport in Menevia, Nordhampton, Nottingham, Plymouth, Salford, Shrewsburg in Southwark. Vse britiško kraljestvo s svojimi naselbami ima na Angleškem in v Walesu eno nadškofijo in 12 škofij; na Irskem 4 nadškofije in 24 škofij; na Škotskem 3 apostolske namestnije; v evropskih naselbah 2 nadškofiji in eno apost. namestnijo; v Aziji 17 apost. namestnij; v Afriki eno škofijo in 5 apost. namestnij; v severni Ameriki 4 nadškofije, 18 škofij in 1 apost. vikarijo; v zahodni Indiji 1 nadškofijo, 1 škofijo in 2 apost. vikariji, v Avstraliji 1 nadškofijo in 10 škofij, na Novo-Seelandskem 3 škofije.

Vsega vkup šteje britiško kraljestvo 11 nadškofij, 71 škofij, 29 apostolskih namestnij. Mašnikov katoliških je na Angleškem in v Walesu 1636, na Škotskem 226; število cerkvá, očitnih kapel in postaj na Angleškem in v Walesu 1016, na Škotskem 229. Škoda, da so pri poslednjem ljudskem štetju l. 1871 na vero samo na Irskem ozir jemali; bilo je tam 4.141.933 katoličanov; po številu duhovnov bi se smelo sklepati, da je na Angleškem in Škotskem gotovo nad 2 milijona katoličanov.

Tem statističnim naznanilom sledi v imeniku zapisnik družih verskih vstavov, zlasti odgojšč, z natančnejim pojasnilom njih posebnih namenov. Angleška delavnost je še zapisala tudi odgojiša družih dežel; Belgija je v tem oziru posebno imenitna. Celó natančen zapisnik angleškega jezika zmožnih spovednikov po večjih mestih celega sveta najde angleški katoličan v svojem direktoriju, in za popotnike na Angleškem je preskerbljeno s tem, da so zaznamovane ure, o katerih se v posameznih cerkvah sv. maša bere ob nedeljah in delavnikih.

Konečno je še pomniti, da so v tem obširnem imeniku tudi imena 34 katoliških përov (velikašev), z Norfolškim vojvodom, prvim angleškim përom na čelu, in 48 katoliških baronov, potem imena 24 katol. udov zgornje, in 37 katoliških udov spodnje zbornice.

Vse to, kar popisujejo „Štim. a. M. Laach,“ je silo tolažljivo za katoličane zlasti današnjo dôbo, ki niso le samo katoliške vlade s svojo „konfesijonsloznostjo“ Cerkví pritisnile britkega udarca, temveč je s tim tudi toliko veterastih katoličanov svoji lastni Cerkví herbet obrnilo. Pa ne le to, da lastni otroci svoje Matere ne branijo, ampak k temu še vse počenjajo, da bi jo poterli, čisto v nič djali in ugonobili. Slepici ne vedó, da s tim nesrečne delajo le sami sebe, svoje otroke in deržine, svojo lastno domovino, ktere sinovi in hčere bojo take lažnjive preroke še unkraj preklicevali. Toraj kličemo Slovencem:

Glejte na častitljivost svoje matere katoliške Cerkve po vsem svetu in varite se grabljivih volkov, ki se plazijo k vam v koži „narodnosti,“ ali kakoršni koli, — znotraj pa so grabljivi volkovi!

Katoliška Cerkev v ameriškanskih zedinjenih deržavah.

Zadnjič smo naznanili, da naša gg. misijonarja Plut in Žužek sta se vernila v Ameriko, da gg. Pirc in Tomazin sta na poti proti domu, in da g. Čebulj je že zopet tam. Poslednji je peljal seboj mladenčá Petra Jeram-a, una dva pa študenta šestšolca. Pred več leti je šlo tje več dijakov, ki so zdaj že duhovni in

nekteri tudi redovniki. Zraven tega ima naša dežela več ostarelih misijonarjev v zedinjenih ameriškanskih deržavah. Iz vsega tega je očitno, koliko naša mala dežela pripomore k olikovanju in spreobračanju velike Amerike. In ako med nami doma ni brez nekih nečednih ljudi, ki domačemu duhovstvu podtikajo samopridnost in zgolj lastne koristi, gotovo take djanja dosti kažejo, kaj da iše kranjsko duhovstvo, in da uni zanikarneži so lažniki in obrekovavci. Gotovo mikaven bo slehernemu naslednji pregled, ki kaže, s koliko naglico se širi v Ameriki sv. vera, tolažljiv pa tudi staršem, sorodnikom in domačinom sploh, ki v Ameriki imajo svojece.

Pred 84 leti je bilo še le 25.000 rimsko-katoliških prebivalcev v zedinjenih deržavah, zdaj jih je 9.600.000 duš. Takrat je bila ena sama škofija, zdaj jih je 54, in razun tega 6 apostolskih namestnij (vikarij) in 4 opatije; takrat je bilo 21 duhovnov, zdaj jih je 4890; namesto treh ali štirih cerkví v tistem času je zdaj 47 stolnic, 4250 cerkvá, in 1755 kapel in misijonišč. Tudi ima ondi sv. Cerkev čez 138 mniških in 382 nunskih samostanov, 1577 raznih šol, 283 dobrodelnih naprav in 112 semeniš in vstavov, v katerih se med družimi študenti 848 mladenčev pripravlja za duhovski stan. V zadnjih letih se je prebivalstvo pomnožilo za 14 odstotkov, in rimsko-katoliško prebivalstvo se je med tem časom blizo naraslo za 39 odstotkov, primera katoličanov k drugemu prebivalstvu (9.600.000 proti 39.000.000) se kaže skoraj kakor 1 proti 4.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Kmetu s hribov kmet iz R. doline.

(O liberalcih.)

Prav do živega si jim nagodel resnico liberalcem v predzadnji „Danici“. Prav imaš, ljubi stric, da brezveren človek je skor gotovo brezvesten, in kar se samo po sebi razume: brezbožen. Brezvesten, brezbožen — to so pa priimki, ki se navadno ne dajejo kaj prida ljudem. Kdo so tedaj liberalci? — Moj sosed Mihče je unidan tako le modroval: Nekdaj so vsacega malopridneža imenovali po določnem imenu, bil je n. pr.: goljuf, tat, odertnik, prešeštnik, nečistnik itd.; a zdaj v nar novejši dôbi pa si prilastuje tako izbrano ljudstvo — vse obsegajoče obširno ime „liberalec“. Pa res. — tat, goljuf, odertnik itd., vsak hoče biti „liberalec“; sej njegova „prostost“ zahteva, da se smé povoljno ptujega premoženja polastiti (postave, ki mu to zavirajo, so zanj protiliberalne); prešeštnik je ravno tako liberalec, ker šesta Božja zapoved, če bi se je deržal, bi omejila njegovo prostost; to pa bi ne bilo liberal; to bi bilo preveč „mračnjaško“ — ali nazadnjaško. Z eno besedo, vsak malovrednež je „liberalec“ v pomenu liberaluških liberalcev. Ako pa zdaj ta stavek obrnem, bi se narobe reklo: da tudi vsak liberalec je malovrednež. To se vé, da je le naše priprosto kmečko modrovanje, s kakoršnim se menda liberalci ne strinjajo, — pa tudi jaz nočem glave staviti, da je ta prevernjeni zadnji stavek ven in ven umosléden, ker nisem bil v vsih šolah, ki um brusijo; toliko pa vender terdim, kar z lastnimi očmi vidim, da kolikor liberalcev poznavam po našem okrožji, nobeden nič prida ni. To so djanski dokazi, ki glasno govoré. Pokazal ti bom v nekterih dopisih, kakšno sadje raste na tistih drevesih, ki se zovejo liberalci (imen ti pa ne bom imenoval; — naj svét vidi, da mi kmetje nismo tako kosmati in neobdelani kakor novoolikani časniki z zgolj osebno politiko). Danes ti pride na versto prvi tič, — ki se zdi s ponosom liberalec.

Poglejva ga. Ta čversti napredovavec z duhom časa je svojega strica trgovca v R. za veliko tisočev okradel. Ko ga je stric zapodil in ga celo po časnikih kot tata in sleparja razglasil, je pribežal k svoji materi v T., ktero je zopet do dobrega obral. Tudi mati ga je vsled tega iz prodajalnice spodila, in on se je z nekim časnikom spajdašil in je zdaj njegov stalni dopisovalec, mojster v lažéh, v obrekovanji in gerdenji poštenjakov in duhovšine sploh.

Drugi pot ti spet poslužim z novimi enacimi dokazovalnimi zgledi. S. evangelij pravi: „po njih sádu jih bote spoznali; malopridno drevo ne more roditi dobrega sadu. Liberalec pa tudi ne.“

Iz Ljubljane. Zastran volitev je pred vsim drugim treba vedeti, da je to vestna reč. Kteri ponudenci so nasproti programu: „za vero, dom, cesarja,“ taki niso za rabo. Nemški liberalci, vstavoverci, ki so že v prvem svojem shodu v vstavoverski družbi protestirali zoper papeževo encikliko, ki so odpadniku Döllingerju adresu poslali, ki zabavljajo čez sklepe vatikanskega cerkvenega zbora itd., taki tudi v državnem zboru ne bojo delali za katoliško Cerkev in vero, ampak zoper njo. — „Narodovci“, ki se veselê, da so sveti Oče papež bili oropani, ki papeža zasramujejo in jim njih nesrečo privošijo, ki naj svetejši opravila sv. vere na smeh stavijo, katoliško duhovstvo išejo ob vso veljavo pripraviti, taki tudi niso za poslance. Oni so vero iz programa zbrisali, kakor da bi ne hotli z njo nič opraviti imeti, pa jo vendar tarejo in zraven še ljudi slepijo, rekoč: „Vero mi spoštujemo, duhovnov mi ne sovražimo“ itd.

Da se pravi poslanci volijo, se je treba dogovoriti med seboj, eden drugemu dopovedati, kaj je prav, večkrat zato shode imeti. Taki shodi za dogovor o volitvi so dopušeni po postavi ob času razpisanih volitev, samo da pod milim nebom ne smejo biti.

Kolikrat smo priporočali, da naj se povsod ustanove katoliško-politiške društva! Pač bi bile zdaj dobre, pa zamujeno je za zdaj.

Da bode dober poslanec izvoljen, morajo volilni močje biti dobri, pošteni katoličani. Volite toraj take močje za volilce, ki se terdno na nje zanesete, da bodo po vesti delali. Voliti verske nasprotnike, to bi se reklo: biti izdajice nad sv. vero in katoliško Cerkvijo.

— **Devetstoletnica praškega škofijstva.** (Konec.)

Česki viši pastirji svojim vernikom nadalje govore o novih paganih.

Ali mar ne vidite, kaj to novo neverstvo hudobnega namérja? Sami brez svetila v brezštevilnih dvmih lastnega serca in v tisučernih zmotnjah življenja, bi njegovi zapeljivi preroki tudi vas radi oropali nebeške luči, da bi njim vaš jasni pogled v višavo ne bil vedno očitane. Sami brez tolažbe v potrebah in nadlogah življenja, tudi vam ne privošijo tolažbe, da bi jih tako saj to pomirilo, ko bi toliko družih z njimi terpelo. Sami sužnji in zapleteni v preostudne vezi pregréh, hočejo tudi vas izvabiti iz raja duhovne prostosti, da bi jih vi že vendar enkrat nehali vedno tožiti pred svetom in pred njih lastno vestjo. Sami brez upanja večnega življenja hočejo tudi vas ob upanje pripraviti, da bi jih tako poslednjič splošna brezupnost vsaj oserčila pri obupanju.

Od nebes vas hoče to novo brezverstvo ločiti, da bi vas — kakor se hvali — zopet zemlji dalo, — zemlji, na kateri prav kmalo ne bo nikakoršne ljubezni več, zakaj prava ljubezen, ktera veže zakonske, ktera navezuje otroške serca na serca staršev, ktera brati revne in bogate, velike in majhine, ktera celó sovražniku dobro dela, ljubezen, ki se daruje za bližnjega srečo in

blagor, — ta čista in sveta ljubezen je prišla na svet po Kristusu in zbeži od ondo, kjer Kristusa zatajé.

Zemlji vas hočejo dati, pa zemlji, na kateri kmalo ne bo nobene čednosti več; zakaj brez Boga je zatajevanje in darovanje samega sebe zgoli smešna nespamet, ali k večjemu nekaka nečimernost, ktere je bil morebiti kak posveten modrijan neverske starodavnosti še zmožen, nikakor pa ne netečni posvetni otroci dandanašnji.

Zemlji vas hočejo zopet dati, pa zemlji, ktera kmalo ne bo več poznala nikakoršne postave in rednosti; zakaj z vero zadremlje tudi vést, in potem veljajo vse postave le tako daleč, dokler seže oko in oblast postavodajavčeva, in čez to mejo veljá le še nezmerna lakomnost, ki se ne meni ne za pravico ne za srečo družega, tudi ne za njegovo kri in življenje, ampak neusmiljeno dirja le svojemu zaželenemu cilju nasproti.

Se vé da, obetajo vam zlate gore. Pa kdor bi jih tudi pridobil, bo li ta kdaj zadovoljen in srečen, dokler mu bije v persih nenasitljivo serce? In kako malo jih pri tem splošnem pohlepem lovu vjame svoj plen, — in kolikor bogatejši so potem eni, toliko nesrečniši drugi, — kolikor ošabniši nekteri, toliko bolj nevošljivi drugi, — kolikor terdoserčniši eni, toliko sovražniši drugi, ako jim vsim manjka pravne in tolažljive ljubezni.

Obetajo vam veselo življenje, kakor da bi bilo življenje polno radosti res srečno. In ko bi tudi res bilo, sej ga zopet le tisto malo otrók sreče na-se potegne, vam pa prepusté zato težko delo in bitko skerb za vsakdanji kruh, ki oboje toliko bolj teži, kolikor manj ga lajša verni pogled proti nebesam.

Poslednjič vam obeta novo neverstvo pač tudi miren brezskermen konec. Pa kako strašna bo enkrat zmota nespametnih! Sama nevera še ne podere sodnjega stola, tudi ne pokončá nebes in pekla. Ko bo potem enkrat zadnja ura bila, bo že sama misel: „ko bi bilo pa morebiti vendar le tako“, premogla ubozega umirajočega pogrezniti v prepad naj večí obupnosti. In v resnici ni drugač. Vsegavedni, neskončno pravični, vsegamogočni Bog nas vse pričakuje pred svojim sodnjim stolom. Tam bo vsak dvom nad tem minul, da je tukaj le popotovanje in unkraj groba cilj, — tukaj sétev in tam žetev, — tukaj boj in tam krona. Potem bo tudi vsem očito, da res „ni v drugem najti sreče, kakor v Kristusu križanem, in da ni dano nobeno drugo ime pod nebom ljudem, po katerem naj bi se zveličali, kakor le ime Jezusovo!“

Zatoraj, preljubi v Gospodu, prosimo in zarotimo vas: ne dajte se zapeljati v tih hudih časih. Ne pustite se krivim prerokom novega neverstva oropati tiste predrage osrečivne vere, ktera je bila pred 900 leti v naši domovini tako slavno premagala staro neverstvo!

Zahvalite se Bogu in Odrešeniku, da je naše predede in nas sprejel v kraljestvo svoje milosti, ktero je na zemlji ustanovil, in v katerem živi in kraljuje. Skazite hvaležnost s tem, da to milost visoko ceníte in razširjanje Božjega kraljestva po moči pospešujete. To pa zamorete storiti, ako podpirate misijone v tistih deželah, kjer poslanci sv. Cerkve z neizrečenim trdom še le sejejo seme keršanske vere, ali pa kjer keršanska vera terpi veliko nasprotovanje in zatiranje. Hvaležne se zamorete skazovati, ako svoje cerkve, stanovališa svojega Zveličarja, v časti imate, in z ljubeznjivo radodarnostjo pomagajte njegovo hišo zaljšati. Skazali se bote hvaležne, ako se odločno preč obrnete od vsih početij, pisarij in časnikov, ki nasprotujejo našemu presvetemu Odrešeniku in Cerkvi, ktero je pridobil s svojo kervjo. Ljubite svojo sv. katoliško Cerkev, kakor jo ljubi tudi Sin Božji; ne opustite gorečnosti za vero, ktero Cerkev

oznanjuje, in vdeležujte se del, za ktere se ona prizadeva. —

Porabite veliko več sedanjo slovesnost in čas milosti, da se po opominu našega sv. Očeta Pija na novo in z obnovljeno gorečnostjo posvetite ti veri. Ob stopnicah pri altarji storite obljubo, tisto vero, za katero so sv. Vacslav, sv. Ljudmila, sv. Adalbert, sv. Benedikt in bratje, sv. Janez Nepomučan svojo kri prelili, tisto vero, katero so sv. Ciril in Metod, sv. Volbenk, sv. Prokop in sv. Neža tako veselo in stanovitno spoznavali, — to neprecenljivo osrečevalno katoliško vero nepremenjeno v sercu ohraniti, očitno v življenji pričati, serčno v djajni razodevati in poslednjič z zaupanjem v smerti jo še terditi. S srcem in z ustmi kličimo zdaj in vselej: Jezus, tebi živimo, Jezus, tebi umerjemo, Jezus, tvoji smo živi in mertvi. Amen.

— Pri veselici katoliške družbe 28. t. m. so bili vsi prostori tako rekoč natlačeni. Čast. gosp. špiritval Heidrih je v ginljivem govoru razložil zgodovino vstanovitvenja Praškega škofijstva pred 900 leti in pojasnil, da zgodovinska slovesnost, ki se je v Pragi obhajala, je v vsakem oziru verska in narodna. To priča prelepi pastirski list, ki so ga češki škofje za to priliko do vernikov razposlali. To priča prezala adresa katol. društva, katero je preč. kan. g. Urh v Prago seboj vzel in tam izročil. Omenil je, kako smo s Čehi v dvojni zvezi: kakor katoličani in kakor Slovenci. Pojasnivši nekoliko novo poganstvo na Češkem in tudi na Slovenskem je sklenil s tim, da ko se v duhu oziramo na svoje češke brate in se z njimi veselimo, — se ozrimo tudi na svoje brate na Dolenskem in jim po svoji moči v njih terpljenji pomagajmo.

Med gosp. Heidrihovem govorom je došel od prečast. kanonika gosp. Urha naslednji telegram iz Prage: „Vreme krasno, procesija sijajna, duhovstva in ljudstva brezštevilo, zastopništvo (Slovencev) z bratovskim veseljem sprejeto.“

Na to se je pričela tombola, pri kateri je prišlo 143 gl., ki se bojo po odbitih malih stroških obrnili za Dolence.

Preserčna hvala tolikim spoštovanim Ljubljancem in zunanjim, ki so se te dobrotne veselice v veliki obilnosti vdeležili in s toliko dobroserčnostjo lepo pomoč skazali svojim terpečim bratom po Dolenskem! Bog Vam poverni stoterno!

— Za volitev poslanca ljubljanskega mesta je bil preteklo nedeljo shod v Virantovi hiši in sestavili so odbor, ki bode to volitev oskrboval. V odboru so. gg.: V. C. Zupan, Horak, Sovan st., Pakič, dr. Ahačič, Fabijan, Obilčnik, Jož. Kušar, Ničman, Petričič, P. Skalč, A. Jentelj, Pajser, H. Turk, Žagar.

Sploh je ta misel, da bode dr. Razlag kandidat, ki ga je tudi ta shod hvalno omenil. —

V Šentvidu pri Ljubljani je bilo preteklo nedeljo, 28. sept., blagoslovljeno pokopališe, katero so ondodni goreči gosp. duhovni oče Ant. Potočnik s pridnimi farmani razširili, zravnali in vsestransko olepšali; na koncu v obzidu so postavili lep križ v vkusno izdelano znamenje iz nabrezinskega marmorja, delo dobro izurjenega domačina kamnoseka Vodnika; v sredi pokopališa pa so vzdignili in močno predelali poprejšno kapelo, ki je počivališe slavnega Blaža Potočnika. Blagoslovljevanje so opravili med obilnim premstvom prečast. gosp. dekan Jožef Zupan. V ginljivem in kaj podučljivem govoru o tej priliki so pojasnili gosp. dekan imenitost tega kraja za Šentvidčane sploh, na katerem bode čez 30 let več del pričujoče velike množice počivalo, čez 100 let pa že nobenega teh več med živimi ne bo. Znamenit je pa tudi zato, ker tako slavni gospod Potočnik tam počiva. Vse je bilo ginjeno pri tehtnih premislih,

kako nedolžni in pravični mertvi — in kako pogubljeni živim na serce govoré. — V vsem obnašanji so verli Šentvidčani pokazali, kako zvesto ljubijo svojo cerkev, kako serčno vdani so bili ranjkemu in enako sedanjemu gospod-očetu. Bog jih živi in ohrani!

Pri sv. Roku ob virih Sotle 22. sept. — Bilo je od drugod slišati, kako da se ljudje od božjih potov odvrtačujejo zavolj kolere. No, hvala Bogu! v našem kraju tega strahu ni bilo. Pač smo pa imeli veliko od ošpic prestati, tako da so tudi kaki trije duhovni za to boleznijo umerli. Zagrebški seminar je bil za mesec dni razpušen, in birmanje v krapinskem kotaru, v hervaškem Zagorji, je zato letos opuščeno, ker je prav posebno mladež bila od njih tako nadlegovana, da so po več farah šolo za čas morali popustiti.

Tudi na Rogaško kiselo vodo so se inostranski (zunanji) bojali priti, ker so od omenjenih boleznih slišali.

Vendar njih je še precejšno število tukaj bilo, vsih skupaj 2449 in med njimi tudi škof Strosmajer. Zdaj na zadnje smo pa bili mi duhovni lavantinske škofije skupaj s svojim škofom pri duhovnih vajah — nas 49, in smo spet sklenili letošnjo kopelsko dōbo.

Duhovne vaje je vodil prav izverstno P. Andrej Frühwirth, dominikanec iz Gradca, samo branje pri obedi in pri večerji je bilo malo prenašlo in pretiho, tudi razsvetljenje na večer preslabo, in uboga kapela ima toliko razpoklin, če bi jih ktera šola ali kako javno stanovanje toliko imelo, da bi ga gotovo že davno bili zaperli.

Štajerski deželni odbor, pridi, poglej! K sklepu, ko smo se od knezovladika poslavljali, je velečastni opat Celjski gosp. Anton Vrečko prav umno omenil, da kakor ljudje išejo telesnega zdravja na Kiseli vodi, tako po vredbi rajnega Slomška lavantinski duhovni išejo tukaj duhovnega zdravja zraven telesnega že več lēt; tako tudi letos, zakaj naj boljše blago na tem sveti je: „mens sana in corpore sano“ (zdrava duša v zdravem telesu).

Iz Sōrice na Gorenskem, 28. kim. M. J. — Ker imajo na listinah med prosivci za „Štremajerjeve groše“ Matevža Jeréb-a, in sva tega imena samo 2 med kranjsko duhovščino, s tim tudi jest, drugi M. J., očitno naznanim, da nisem prosil, in da bi rajši slamo jedel, kakor pod takimi pogoji pomoči iskal. Kako je toraj prišel Matevž Jeréb v to versto?

Iz Krobe, sv. Mihela dan. M. Z. — Ker se zmožniši roka ni lotila, naj potožim jest v „Danici“ zgubo našega čast. gosp. fajmoštra.

Umerli so nam po 5letnem bolehanji dobri pastir Henrik Kahl. Pastirovali so tukaj 30 lēt, opravljali so svojo službo dobro, s pravim veseljem. Akoravno imenitnega stanū, so bili vendar z vsakim prijazni in priprosti v obnašanji. Veliko je zgubil naš terg z njih smertjo, tako tudi okolica naša, ker bili so velik dobrotnik v boleznih na duši in na telesu. Ves čas njih bolehanja smo se bali tistega dneva, ki nam jih je vzel. Iz velikega spoštovanja do ranjcega tolikega dobrotnika, posebno do revnih, je ves terg sklenil o njih smerti čisto praznovati, čas žalovanju in molitvi posvetiti. Celo noč v petek, 12. t. m., je polno ljudstva svojemu dobrotniku poslednjo ljubezen na zemlji skazovalo. V saboto pa je bil velikansk pogreb; kacihi 15 čč. gospodov duhovnov, vsi teržani z otroci so bili pričujoči, moški vsi z gorečimi svečami. Pri dobro umerjenem govoru je bilo veliko solz preliti, posebno so se reveži jokali. Ko so bile zopet v terek cerkvene molitve in opravila za njimi, je bila v novo polna cerkev ljudstva. Bog jim daj večni mir in plačilo za vse, kar so nam dobrega delali toliko lēt!

Zdaj ko so nam ranjki toliko časa bolehal, si pa vošimo kakega mladega, in čeverstega gospoda fajmo-

štra, ker čast. gosp. beneficijant so že stari čez 70 lét in slabotni, in bolezen je blizu nas v Kamni gorici. Včeraj jih je ležalo 40 bolnih. Če k nam kaj tacega pride, kaj bo? Bog nas vari!

Iz Štajerskega. (*Sad novega liberalizma.*) — Čul sem nekdanj pesem: „Z Bogom ostaš, Zagreb varoš, koj mladenče na zlo spravljaš.“ Te besede se kolikor toliko podajo, da se Bogu smili! zdaj tudi na judovski varoš, (mesto) Čakovec v Medmurji. Pred nekaj časom me je prišla prosit z gerdo boleznijo oskrunjena deklina iz moje duhovnije, naj ji dam ubožni list, ker vidi, da mora iti v bolnišnico zaradi ostudne bolezni, ki se je je nalezla v službi v Čakovci. O tej priložnosti je zraven družih gerdobij svojim nekdanjim tovaršicam okuženica pravila, da že pet lét ne hodi v cerkev in k spovedi, pa tudi, kako da znajo tam duhovne in redovnike zasramovati! Tedaj živinska in človeška kuga se vsiljuje iz jutrovskega krajev! —

In ravno zdaj piše „Katol. list“, kako nesramno neki učitelj Dobjan tam otroke kvari, jim laže, da človek nima duše, da pekla, nebés, angelov in svetnikov ni. Kako bogokletno je ta ostudnež zoper Jezusa Kristusa govoril, si ne upam zapisati. Se vé, ta novi zapeljivec bode moral pobrati kopita, — kdo bode pa škodo za njim popravil? Tako daleč je dognal človek pri učenju mladeži, ki je bil na gimnaziji v tretjem razredu. — „Gorjé mu, kdor pohujšuje male!“ mu kliče „katol. list!“ Ali kaj praša krokodil, ako mu „gorjé“ kličeš, kadar on človeka v žrelu pod vodo nese?

Drugo hudo se nam naznanjuje iz Velike nedelje. Posestnik A. P. je bil narhujši nasprotnik duhovstvu, gerdil in zaničeval je sv. vero itd. Njegov prvi sin M. je prevzel od svojega očeta prodajalnico, si pridobil očitni poštni vrad. Gospodaril je po izgledu svojega očeta ter se ves v dolgove zakopal. V tej zadregi se je lotil poštnega denarja in je za več tisučev krivice storil.

Mera hudobije je bila napolnjena, M. mora v sodnijo. Obstal je svoje krivično djanje, škodo moral popraviti in k temu v veliki sramoti iti v ječo. Mati je jokaje in plakaje čez svojega hudobnega sina umerla.

Taki so sadovi in nasledki brezvéststva in nevéststva! Zapeljivi časniki liberalnega kalupa, ki keršansko čednost s „tercijalistvom“ zmerjate in od Boga postavljeno odgojivko človeškega naroda kakor hudobe trinožite, brezvéststvo pa razširjate: ali vidite zdaj, kakošen sad rodi tako udelovanje, kakor je vaše?

In vi Slovenci, glejte zvesto, da ne volite nikdar taci ljudi v zборе, kateri tolovajske rope, če tudi kraljev, opravičujejo, zatirajo pa sv. Cerkev, ki Božje zapovedi razlaga in priporočuje.

Iz nemškega Gradca. Kakor pri Vas, tako tudi na Štajerskem volitve za državni zbor v očitnem življenji zvonec nosijo. Katoliško-konservativna stranka se je na to že davno pripravljala. Pred več mesci že je za to sestavljeni odbor (v katerem je bilo več plemenitšev, duhovnih in kmečkih posestnikov) po zaslišanji mnogih veljavnih glasov iz dotičnih okrajev izbral svoje kandidate, pa jih je še le zdaj očitno naznanil; toda le za kmečke volilne okroge; zakaj med velikimi posestniki, ravno tako tudi po mestih in tergih katoliška stranka zavolj velikega vpljiva liberalnih časnikov in ker so mnogi manjši volilci v oblasti premožniših, ni upanja, da bi večina glasovala za konservativne kandidate. Nasvetovani kandidatje so: Za spodnje Štajersko, kakor je Vam že znano, v Celji in Brežicah gosp. korar Fr. Kosár, v Ptujem, Ljutomiru in Rogatcu ravno tako slavnoznani Mih. Herman. V nemških krajih postavim nar popred tiste, ki imajo nar več upanja dobrega vspéha: Za graško okolico knez Alfred Lich-

tenstein, za vzhodnje kraje srednjega Štajerja: kmečki posestnik Janez Weinhandl (v Feldbachu in Radgoni); g. Ernest baron Gudenus (v Hartbergu in Weiz-u); za Lipnico i. t. d. semeniški podvodja A. Karlon. Manj gotovosti srečnega vspeha je pri kandidatih za nar bolj severne dele Štajerskega, namreč pri Ant. Bärnfeindu, kmečkem posestniku, in še manj pri kandidatu za Bruški in Ljubenski okraj očetu Bern. Rainerji iz serviškega reda, župniku v Frohnleitu. Tedaj dva plemenitaša, trije duhovni, dva kmeta in en vradnik ali prav za prav deželni odbornik.

Mil. škof so pred malo časom o priliki mnogim zbranim duhovnom na novo priporočali: vdeleževati se cerkveno-političnega delovanja, pa tudi, da naj pri tem imajo vedno le pravi namen, in naj pazijo, da se pri tem vedno obnašajo po dolžnostih svojega stanú. „Pač bi bilo želeti, so rekli, ker je pomanjkanje duhovnov že toliko, da bi duhovni le v tesnem pomenu duhovskih opravil vedno se deržali. Pa če pridejo sovražniki in nam vzamejo en zakrament (zakon) in ga preveržejo v zvezo, ki jo sv. Oče po pravici imenujejo „turpis et exitialis concubinitas“, če cerkvi vzamejo najdražje kar ima, nedolžne otročice in njih izrejo, če že zdaj grozé, da ji bodo celo odrejo njenih lastnih služabnikov (dekanov) odvzeli i. t. d. in vse to imenujejo „politiko“; potem je naša sveta dolžnost, da se poprimemo postavnih pripomočkov in branimo vero, ki je v nevarnosti. Skušnja je pokazala, da kjer so katoliško-konservativne društva, tam so se volitve tudi srečno izšle, toraj naj bi se društva tudi tam osnovala, kjer jih še ni. Mi bi se Bogú iz serca zahvalili, ko bi povsod imeli dosti podučenih in zanesljivih duhovnov, ki bi to delavnost prevzeli in bi nam bilo potem mogoče le v lastnih cerkvenih rečéh čuti. Pa kjer to ni mogoče, tam moramo razun drugih dolžnost tudi to opravljati“ i. t. d.

Tudi v današnjem „Sonntagsbotu“ se bere koj na prvih dveh stranéh članek s podpisom mil. škofa: „O dolžnosti dobro voliti“. Tu pravijo, kako treba bo v prihodnjem državnem zboru nekatere postavne preurediti in poboljšati, in dalje odverniti žuganje nasprotnikov sv. kat. cerkve, ki po glasih svojih lastnih časnikov zahtevajo, da naj prihodnji državni zbor stopa po stopinjah pruske Nemčije, kjer se je kat. Cerkvi njeno delo za zveličevanje duš veliko težji storilo, in po nekaj celó nemogoče. Ali bodo tedaj nasprotniki naše Cerkve, ali pa mi prihodnjega državnega zbora veseli, to bodo sedanje volitve določile. Zato je to vestna dolžnost, vsakega, ki ima volilno pravico, se te pravice tako poslužiti in le za take možé glasovati, ki se bodo za to potegovali, da se odvernejo kake nove Cerkvi nasprotnne postavne in da se nekatere pomanjkljivosti dosedanjih postav popravijo“. Nadalje ponavljajo, kar so že večkrat rekli, da se nobeden volitvam ne smé odtegniti, češ, „saj nekdanj tega ni bilo itd“. Naj le vsaki pomisli, kolike pravice imajo vsi ti zbori, za ktere se voli srenjski, šolski, deželni in državni zbori. V rokah tistih, kateri so izvoljeni za državni in deželni zbor, je to, ali bomo imeli dobre ali slabe postavne, take postavne, ki tebi in tvojim otrokom življenje polajšajo in v nebesa pomagajo, ali vam pa življenje grenijo in keršansko živeti težijo. Ako bi tedaj za nevarne može glasovali, bote pred Bogom deležni vsega hudega, kar bodo sklenili“ itd. (Konec nasl.)

Za Istro bode 9. oktobra po dotičnih županijah volitev tistih móž, ki bojo potlej 15. okt. poslance izvolili za državni zbor. Zbral se je v ta namen v Terstu volilni odbor, kateri hoče pomagati, da Slovenci v Istri zložno in vspešno volijo. V tem domorodnem volilnem odboru za Istro so naslednji gg.: Nikola Trifid,

Anton Marotti, Juraj Jan, Ivan Lavriha, Josip Lancin, Anton Bitenc.

Razposlali so oglas, ter naznanujejo, da Istra v državni zbor pošlje 4 poslance: dva iz velikih posestnikov, trgovcev in mest, dva iz kmečkih občin. Opominja odbor poslednje, da naj v edinosti volijo moža svojega jezika in svoje kerví, ktera bosta poznala domače potrebe in zadeve in jih zagovarjala. Pogovoré naj se v prvo med seboj, ktere može bodo volili 9. oktobra, ker na teh je vse ležeče. Združite se za vredne in poštene domače ljudi, katerim je narod in jezik naš mil in drag, in kateri se ne dajo podkupiti, jih opominja odbor. „Vsak naj pride volit, — v šestih letih ni težko en dan zgubiti; ali tudi ta dan ne bo zgubljen, ker kar človek stori za domovino, stori tudi za-se in za mlajše“.

Iz zgornje Istre 29. kimovca. — Mnogo se je zadnji čas pisarilo in govorilo o kandidatih za državni zbor. Sosebno na sosednjem Notranjskem mladoslovenci strašno napadajo državopravno katoliško stranko.

Tukaj v Istri se je do sedaj o agitaciji še prav malo čulo in slovanska narodna stranka se ni še nikjer javno oglasila, kako se pripravlja za prihodnje volitve. Skrajni čas je, se mi zdi, da se rodoljubom slovenskim in hervaškim, posebno čast. gg. duhovnom v zgornji Istri naslednje prav gorko priporoči: V Istri Slovani svetovnih izobraženih kandidatov nimajo. Advokati, notarji graščaki itd. so, bi rekel, skor brez izjemka vsi Lahoni. Istrijanov od kmečkih staršev silo malo pride na vaeučilišče in še ti se na italijanskih gimnazijah večidel laškega duhá navzamejo, postanejo lahoni, potem v domači deželi zatiravci laškega naroda. Da se najde tudi kateri narodnjak med njimi, ne bom tajil, vendar taki so redki. Lahoni, znajoči omenjene okoliščine v Istri, so tudi že povsod za kmečke občine, mesta, in velike posestnike postavili svoje priveržence, lahonske radikalce. V zgornji Istri, ki je v obče popolnoma slovanska, si ne upajo kar naravnost svojega priverženca kmečkim volilcem vsilovati, poslužili so se toraj zvižaje, kar je italijanskim liberalcem posebno priljubljeno.

Da bi glasove razcepili in nevedne volilce prevarili, so postavili, kar mi je znano iz gotovega vira, namesto enega, dva kandidata, enega za Pazenski, drugega za Voloski okraj. Zanjega le na videz, da bi kmečke volivce zbegali in v motnem lovili. Sveta dolžnost je vsakemu rodoljubi, posebno čast. duhovnom, kot edinih učiteljev in pravih prijateljev ubozege isterskega kmeta, volivce preden gredo volit, podučiti in svetovati jim, kakega poslanca da naj volijo. Pisatelj teh verstic je zvedil od visokočastitega, mnogoslavne go-spoda, da narboljši in narzanesljivejši poslanec za zgornjo Istro bi bil gosp. Dominik Vitezić, finančni svetovavec v Zadru. Gosp. D. Vitezić, doma na Kerškem otoku (Veglia), je vseskozi poštenjak, značajan katoličan, v narodnem oziru pravičen, ki bode zanesljivo branil verske in narodne pravice. Zatoraj volivci iz zgornje Istre, iz Voloskega in Pazenskega okraja, ako želite sebi dobro, volite enoglasno gosp. Dominika Vitezića.

Posebno častiti duhovni delajmo zato, da ne pustimo naše vere in milega naroda našega sramotiti, in skerbimo, da bo izvoljem mož, vreden našega zaupanja, g. D. Vitezić.

Iz Istre. Vljudno prosim, blagovolite vverstiti to-le prošnjo:

Ker se delovanju národnega volilnega odbora za Istro ovére delajo, se vljudno vabijo častiti narodnjaki, čč. gg. duhovni, učitelji, župani, odborniki in načelniki srenjski: naj blagovoljno naznanijo občin-

stvu, kedaj (kteri dan) se bodo veršile volitve za volilne može v dotičnih županijah. Eden za Odbor.

Iz Prage se je 1. oktobra povernil prečast. gosp. kanonik Peter Urh. V nedeljo, 5. t. m., bode v mesečnem shodu katol.-politiškega društva poročeval, a kolikim veseljem in spoštovanjem so bratje Čehi sprejeli slovenskega namestovalca; pa kaj je vidil, slišal, skusil te dni v zlati Pragi. Ako družniki želé prijatelom postreči, jih smejo kakor gostov seboj pripeljati, s čimur jim bojo gotovo vstregli. —

Razgled po svetu.

Kaj je nevarno Nemcem, kaj Francozom? Akoravno niso zdaj razmere med Nemčijo in Francijo nič kaj prijazne, méni eden nemških listov, si je vendar francoska vlada nemško v eni zadevi za zgled vzela, namreč v preiskovanji „državi nevarnih“ redov. Nemška vlada je posameznim vladam ukazala po samostanih frančiškanov, šolskih sester in družih redov stikati in preiskovati; francoska vlada prav tako dela. Zastavila je namreč posameznim glavarjem te le vprašanja: 1. Koliko udov ima red freimavrarjev (mavtarjev)? 2. Kako se imenujejo? 3. Kteri dan se zbirajo? 4. Ali ima snidnica postavno pooblastenje? Tedaj prav kakor v Nemčiji, samo s tem razločkom, da francoski vladi se zdi, da so državi nevarni Cerkvi sovražni frajmavrarji; nemški pa se sanja, da so ji pogubljivi cerkveni redovi, samostani itd. Morebiti bi se bilo tudi Avstrijancem iz te primere kaj učiti? Francija saj se neizrečeno hitro iz nesreče dviga, odkar se zopet Cerkvi bliža in očitno pred svetom spoznava svojo sveto vero.

Rusko. Žalostna, ker dušna (skoraj kužna) nesreča je samomor med mladostjo na Ruskem. Gimnazijalci, mladi plemenitniki, študentje, rokodelski učenci, mladi trgovci, 16—18letne deklina so se poslednji čas sami končevali v Moskvi, v Varšavi in drugod tako pogosto, da je strah in groza. Kaj je temu vzrok? Ne obilno učenje latinšine, kakor pravi neki moskovski list, pač pa mehkužna, vnešmarna izreja, gnanje po vživanji in sploh samopašnost toliko nezrečih dervi v divjaški samomor v tisti starosti, v kateri je sicer vse lepo, veselo in polno upanja takim, ki se ohranijo čedne in poštene.

Francosko. (Spreobrnjenje Francije.) Kako močno se je splošno mnenje na Francoskem spreobrnilo, priča tudi naslednji članek lista „Gaulais-a“ iz roke spreobrnjenega liberalca „De Haussaye-a“ o nalogi sedanje vlade, ki pravi:

„Vlada 24. maja ni vladala noči, sveti se v luči. Tu je svitli Mak-Mahon-ov meč, kateri varuje postavo, to je prostost vsih; tam Božja pravica sv. Cerkve v pravici države. Božja pravica sv. Cerkve v državi je blagoslov dobrega, je duh Božji v vladi človekovi. Vprašate nas, kaj bomo storili? Delalo se bode ravno nasprotno tega, kar ste delali vi. Vi ste kovali sanjarske postave, — té se odpravljajo; vi ste vojno razderli, — zopet so jo vredili; vi ste napravili beznice, — zapirajo se; vi ste cerkve skrunili, — zidajo se nove. Začenja se s cerkvijo na Montmartru, kjer ste umorili dva generala, ki sta bila izgled spolnovane dolžnosti. Ako hitite vi v beznice, gremo mi v cerkev, in vlada 24. majnika ne bo terpela, da bi tisti, ki so pijani rudečega vina in rudeče prekucije, nas na poti v cerkev zasramovali. Vi pravite, da mi žugamo naučni prostosti. Tudi mi jo hočemo, toda v veliki šoli, ki se ji pravi Cerkev, ker Cerkev uči vse resnice, ktere vodijo svet, vodijo prostost v dolžnosti, enakost pred Bogom, bratovstvo v Jezusu Kristusu; vi nam očitete, da žalimo vestno pro-

stost, toda ljudje, ki nikakoršne vesti nimajo, naj huje vpijejo po prostosti vesti. Duše so v tako terdnem spanju, da se več v svojo dušo ne veruje, le Bog jih zamore obuditi." To veliko bujenje duhov po Bogu se je na Francoskem že začelo: kadar bo dokončano, potem med vernimi Francozi ne bo več strank, potem bodo vsi enoglasno poklicali rešitelja, da naj zasede prestol svojih očetov. — Tako misli verna francoska večina o serčnem Mak-Mahon-u in katoliškem prebujanju; ne pa tako, kakor širokoustni liberalci čenčajo in svetu lažejo.

Amerikansko. Neu-Haven, Connecticut. Tudi v novo-angleški državi kat. Cerkev močno napredva, pravi „Wahrheitsfrd“. To priča nova cerkev v tem mestu, ktera stane 150.000 dolarjev; ravno tako nova cerkev v Willimantie-ju 60.000; ena 20.000 v Dayvillu; samostan v Putmanu 40.000, in drugi 25.000 dolarjev v Baltiku. Poleg tega je mil. škof Mak-Farland kupil prelép prostor pri Hartfordu za stoljno cerkev in vseučilišče. Tudi v Stamfordu se zida cerkev, ki stane 150.000 dolarjev, in sirotišnica se ima vstanoviti, ktere zneski se štejejo na 100.000 dolarjev.

Kratke domače naznanila. G. L. Svetec se je odpovedal poslanstvu deželnega zbora. — Ministerstvo je odpravilo vstrične slovenske razrede (paralelke) na ljubljanski gimnaziji. Liberalni „Fortschritt“? —

Šole za mladino so se zopet pričele s sv. mašo 1. t. m., pri kateri je bilo primeroma veliko učenistva, ne veliko mladine. — Nunske izverstne šole se zopet napolnujejo, kakor navadno; v novih dekliških je blezo zopet suša, ker okrajni šolski svet neki na to tiš, naj bi jih nunske ne jemale čez 50 v eno sobo, dokler jih v novih ni po 40! Prašanje je, če bode staršem in otrokom kaj vseč taka svoboda? — Bogoslovje bode menda v vsem skupaj imelo kacih trideset bogoslovcev in še med temi zopet ni brez bolehnosti. Zato katoliški rojaki, če bolj bodete pomagali „Narodu“, „Tedniku“ in „Tagblattu“ tuliti zoper duhovne, préd bote imeli prazne duhovske hiše in prazne cerkve. „Narod“ je začel tako nesramno, lažljivo in srovo rogoviliti, da mora vsakega omikanega človeka žaliti, naj bo prijatelj ali zopernik mil. škofa in duhovstva. Ne poslušajte grabljivih volkov, temuč molite, da Bog pošilja delavcev v svoj vinograd, vi pa volite tacih poslancev v državni zbor, ki bojo popravili vojaško in druge postave.

Iz Ljubljane. O časniku Slovincu za danes vemo toliko povedati, da naročnikov se je dozda oglasilo blizo 700 (prav natankega števila ne vemo, ker enega odbornikov, ki jih tudi zbira, ni bilo doma). Za kavcijo je oskerbljeno. V Blaznikovi tiskarnici se pripravlja. Od sl. c. kr. vlade se privoljenje pričakuje v nekterih dnéh. Glavni delavec za list, že znan po deželi, je sam voljan delo sprejeti, upamo, da se mu od drugod ne bojo zadržki stavili, zamore pa zarad vpreženja v svoje posle priti še le o Božiču (med tem bode za list pisaril od tam). Če bode več naročnikov, ceneji bo list; vsaj polovica toliko naj bi jih še prišlo. —

Volilcem Celjskega in dotičnih kmečkih okrajev je kanonik gosp. Fr. Kosar kakor kandidat poslal pojasnilo, kako hoče v državnem zboru delati, ako ga izvolijo. Žal nam je, da že zdaj ne moremo dati obširnega posnetka tega prelepega programa, ki se vestno derži pravila zlatega: „Vsake mu svoje!“ Braniti hoče gosp. Kosar Slovincem zraven avstrijskih, narodovnih in cerkvenih pravic zlasti tudi pravice kmetov: da se zemljiški davek ne povišuje in se po terdi pravici izmeri; da dobí kmečki stan toliko poslancev v

drž. zbor, kolikor mu jih po pravici gre; da se postave zoper potepuhe poojstrijo, in več družih reči. Vse svoje moči hoče natezati, da se državne postave zlagajo z Božjimi postavami na podlagi keršanstva.

Štajerski bratje! časna in večna Vaša korist zahteva: **Volite kanonika Kosarja!**

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Prestavljeni so čd. gospodje: Žagar Fr., duh. pom., z Vinice v Adlešiče; Poklukar Jož. z Dragatuša na Vinico; Skufca Ant. s Preserja v Dragatuš; Pavlič Dam. z Iga v Sodražico; Pečnik Val. iz Sodražice na Ig; Mali Fr. iz Postojne v Polhov gradec; Primožič Jernej iz Polhovega gradca v Postojno; č. g. Kepec Fr. gre, na mesto v Šent-Gothard, za provizorja na Čenčjice.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Iz Loke 1 gl. star. den. in 20 kr. a. v. — Dr. L. K. 5 gl. — Neimenovan iz sp. J. 1 gl. — Iz št. Ruperta proseči sv. blagoslova 3 gl. — Po g. Zamejcu. 3 osebe 2 gl. 10 kr. — Č. g. Fr. Z. 2 gl.

Za misijon v Adrijanopolnu: Dobrotnica iz Ljubljane 1 tol. za 2 gl. star. den.

Za društvo čistega spočetja: Iz Ternovske ekspozit. po čast. gosp. dekanu 2 gl.

Za sv. Detinstvo: G. Št. Jenko 50 kr.

Za kristjane na Turškem: G. Št. Jenko 50 kr.

Za oo. Trapiste v Bosni: G. Lor. Gaber 1 gl.

Za Bosno: G. Lorenc Gaber (za usmiljene Sestre v Banjaluki) 10 gl. a. v. in 1 napoleon v zlatu.

Za Dolence s točo poškodovane: S Homca 12 gl. 20 kr. — Iz Rove 3 gl. 60 kr. — S Svete gore pri Vačah 7 gl. 8 kr. — Preč. g. prošt Ant. Jarc 10 gl. — V Šenklaški cerkvi nabranih 32 gl. 35 kr. — Dr. L. K. 5 gl. — Deržina g. Ničmanova 10 gl. — G. K. H. 1 gl. — Iz Zaspega farmani s svojim duhovnim pastirjem 11 gl. 35 kr. — Grahovska fara 20 gl. — Iz gornjega Štajerskega po Ani Riharjevi 5 gl. in nekaj od obleke (za Dol. od toče in ognja poškodovane). — Polhograški farmani 20 gl. (za poškodovane z ognjem in točo). — Srednja vas v Bohinji 24 gl. — Bistriška fara v Bohinji 40 gl. — Moravska fara 88 gl. (ki naj se razdelé po previdn. med: s točo poškodov. in med pogor. v Biški vasi). — Dobrotnica iz Ljubljane 1 tol. za 2 gl. star. den. — Iz Leskovce po č. g. fajm. 3 gl. 50 kr. — Iz Orehka po č. g. Domicelju 3 gl. —

Za pogorelce v Biški vasi: S Homca 5 gl. — Preč. g. prošt Ant. Jarc 5 gl. — S Tujnic 1 gl. 50 kr. —

Za pogorelce v Čatežu: Iz Zapog po gosp. fajm. 1 gl.

Iz Ljubljane. Katoliško-politiško-društvo ima v nedeljo, 5. t. m., svoj mesečni shod v svojem stanovanju v Virantovi hiši. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo prečast. gosp. kanonika P. Urha o preslavni 900letnici v Pragi, pri kateri je bil sam pričujoč. 2. O stališču duhovstva do države. 3. Politiški pregled. 4. Nasveti in predlogi posameznih udov. K obilnemu vdeleževanju vabi

Odbor.